

**Տ. ՏԱԹԵՒ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՂԱՐԻԲԵԱՆԻ ՔԱՐՈՉԸ՝
ԽՕՍՈՒԱԾ Ս. ԷԶՄԻԱԾՆԻ ՄԱՅՐ ՏԱԾԱՐՈՒՄ
ՄԱՏՈՒՅՈՒԱԾ ՈՒԽՏԻ Ս. ՊԱՏԱՐԱԳԻՆ**

(9 նոյեմբերի 2003 թ.)

Սիրելի և բարեպաշտ հաւաքացեալներ,

Այսօր նուիրական պարփր է մեզի, գոհութիւն և փառք մաքուցանել Ասպուծոյ, մեր և նանքին մեջ մեզի պարզեւած Իր շնորհըներուն համար, որոնցմով կը գդնենք մեր հոգեւան մշխարութիւնը և ուրախութիւնը, Իր անքա ողորմութեամբը:

Ահա այսպիսի շնորհի կ'արժանանք մենք այս պահուս, եթե կը բախսրատրուինք Ռիմի Պատարագ մաքուցանել այս Սուրբ Տաճարին մեջ, որուն կառուցման և սրբագրուման 700-ամեակի Յորելինական Տարի հոչակուած է Ազգիս Հնդիանրական Հայրապետին Սրբարա Կոնդակով:

Արդարեւ որքան քաղցր կը հնչեն հոն Վեհափառ Տօր խօսքերը՝ ուղղուած աշխարհաւորիու իր հաւաքառը զաւակներուն, եթե ի մեջ այլոց կ'արբայայպուի ըսելով. «Այսօր մենք ենք կրողները Սուրբ Էջմիածնի Խորհրդի և շնորհընկալները՝ որոնախմբեան հայոց Մայր Տաճարի 1700-ամեայ յորելեանը»:

Բացառիկ ժամանակի մեջ ապրելու բախսրատրութեամբ, երջանիկ սրբերով, այսօր, մեջի համար նուիրական պահ մըն է կափարել Սուրբ Պատարագի Խորհուրդը, հանդիպի և սրուծոյ Միաձին Որդույն, Ամենայն Հայոց այս Սրբավայրին մեջ, մեզի հետ ունենալ Պրազիլահայ Համայնքի Հաւաքացեալներու խոնարի զգացումները, ապրելու համար պարմական այն սրբազն պահը, որ եղաւ Հրաշալի Տեսիլը մեր Հաւաքրի Տօր՝ Սուրբ Դրիգոր Լուսաւորչին:

Անհուն երախսիքով լեցուած են մեր սրբերը և հոգիները այս պահուս, եթե Ասպուծոյ զամբով պարզեաւրուած կը զգանք ապրելու և շնչելու հոգեպարար այս մթնոլորդին մեջ: Որքան շնորհակալական զգացումներով համակուած ենք այսօր, եթե մեր Սրբազնագոյն Հայրապետին, Նորին Սրբութիւն S.S. Գարեգին Բ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին հրաւուվ և կարգադրութեամբ, երջանիկ ատիթը կը շնորհուի մեզի բարձրանալու այս Սուրբ Սեղանին առջեւ, վերապրելու 303 թուին Հայոց աշխարհի մեջ գեղի ունեցող հրաշալի այն օրը, եթե «Աստուած կնքեց մեր հողի, դրեւ իսարիսի հաւաքի ու կապեց կամար Որրազան Ուխտի»:

Այսօր եթե կանգնած ենք այս Սուրբ Տաճարին Յորելեանական բացառիկ բարեդարձին դեմ յանդիման, պարփինք խորհրդածել, որ Ան լու Հայրապետական Աթոռ և Աղօթավայր մը չէ եղած մեր Եկեղեցին և ժողովուրդին համար: Ան 1700 տարիներէ ի վեր կանգնած կայ հայ ժողովուրդի Մայր հողի վրայ, իբրեւ վկայութիւն, Նախախմանութեան կողմէ կապարուած այն ուղիղ ընդրութեան, որ Հայ Ազգին համար եղաւ և ան կոչուեցաւ «Նոր Խորայէլ»:

Եղան դառն և դաժան ժամանակներ, որ այս Տաճարը մնաց մինակ և ամայի. ասկայն երբեք անփեր: Չպակսեցան անոր հանդէպ վարագիր հայո ժողովուրդի համակ սէրն ու հաւալարմութիւնը: Ան եղան հաւաքառոր հայու ամենօրեայ նիւթը աղօթքի, հայ հոգիի խորերն բխող, հաւաքքով և արցունորվ դէպի Ասպուած բարձրացոր, ի խնդիր Այս Միածնակչ Տաճարի հասպաքութեան և անսասանութեան, քանզի, ինչպէս կը վկայէ մեր Սրբազնագյուն Հայրապետը իր Կոնդակին մէջ «Ամէն հայի համար անվերապահ միեւնէն սրբութիւն է Սուրբ Էջմիածինը. հայ ու քրիստոնեա ասպրուի պարունակը»:

Այո, եղան նաեւ դառն ժամանակներ, երբ նոյնիսկ Հայոց Հայրապետները, որպէս Մայր Աթոռի գահակալներ, վարարախսդ պայմաններու քերումով, եեռու մնացին իրենց ամրող կեանքի ընթացքին, Սուրբ Էջմիածնի Մայր Տաճարէն, ու թէեւ բնաւ բախսը չունեցան գիւնելու իրենց սեփական աշքերով զԱյն, բայց սիրեցին, հաւաքարիմ եւ մանաւանդ կապուած մնացին անոր, իրենց հետ ամրող հայ ժողովուրդի այն հապուածը, որ ճակապազրուած էր ապրելու եեռու Մայր Հռուն և Սուրբ Էջմիածնէն:

Այսօր կ'ապրինք համեմապարաք նպաստառը պայմաններու մէջ: Հայ ժողովուրդը բախսատրուած է գիւնելու իր Մայր Հայրենիքը ազար և անկախ պայմաններու մէջ: Յաճախ աղիթներ կը սպենդուին Օլխորի գալու Սուրբ Էջմիածնի: Անցեալի արգելքներն ու դժուարութիւնները վերացած են այլիս, սակայն այսուամենայնի, հայ ժողովուրդը, ճակապազրի քերումով, իր կարեւոր փոկոսով կ'ապրի Սկիւտքի պայմաններուն մէջ, ուր շար անզամ օպար մշակոյթի և կենցաղի ազդեցութեան գակ, անծանօթ և հեռու կը մնայ իր հարազար Եկեղեցին, Մայր Հայրենիքէն, լեզուն, և հետեւաբար անծանօթ իր սեփական պատմութեան և մշակոյթին:

Այսայիսի փիսուր և մրահոգիչ պայմաններու մէջ ապրող գաղութի մը առաջնորդին մտքահոգութիւններն են ասոնք, զորս կ'ուզենք քերել այսօր, Օլխորի այս Պատրարազի Սուրբ Խորիուրդին, խնդրելու համար Միածնի Որդիին և մեր Փրկչին Օրինութիւնն ու օգնութիւնը անոնց համար:

Այո, փիսուր է մրածել, որ հեռաւոր այդ ափերուն, բազմամիլիոն մարդոց և ցեղերու այդ խառնարանին մէջ, ուր կեանքը սանձարձակ և զորկ բարոյական ամէն հասկացողութեան, արագընթաց կը պանայ, իր յորձանքին մէջ կու փալով մեր գաղութի ինքնութեան գիւրակցութիւնը, երիւրասարդ սերունդներու ազգային, բարոյական համոզումները և ամոնց հոգևոր կեանքի բոլոր ըմբռնումները: Նման խճողուած, ապականած Ժխորի և շվոր մրնուրդի մէջ, Հայ Եկեղեցւոյ զանզի զօղանջը յաճախ անհասաննի և խու է իր հաւաքացանքներուն ականջներուն:

Հայ Եկեղեցին, այո, բաց է, լոկ Խորիրդակապարութիւններ մարդակարարելու համար: Հայ հաւաքացեալի հոգիներէն և սրբերէն բարձրացող աղօթքը շար անզամ Շնորհալիի, Նարեկացիի և Մեսրոպի շունչովն ու հոգիովը չեն պարունակուած: Աւելարանի և Տիրոց Խօսքի Պատգամը ստիպողաբար յաճախ պէսք են փոխանցուիլ օպար ոճով և ձեւով:

Այս աննպաստ պայմաններու վակ, ծանր ու դժուար են հաւաքի և ազգային գիւրակցութեան պահպանման աշխաղանքները, համայնքի մը մէջ, ուր ամէն օր նահանջ կայ, և ուր անխուսափելիօրէն իր զաւակներէն մին կը կորսուի:

Մենք այսօր երբ Ուխտի Սուրբ Պատրարազ կը մաքուցանենք, կը բերենք մեզի հետ Սուրբ Էջմիածնի պանդոխիք զաւակներուն ցաւերն ու փառապանեները, և կը խնդրենք մեր հաւաքքի Նոր՝ Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորչի բարեխօսութիւնը առ Միածին Օրդին Ասլուուած, որ պահպանէ հայ մարդո իր հաւաքքին մէջ, որ որ ալ գիրնոի ան: Փրկէ: զանոնք օդուար հոսանքներէ, որոնք կը հեռացնեն մեր սիրատուն որդիները իրենց հարազար մօրմն, ասրմաքներէն, Մայր Հայրենիքն և Առաքելակիմն Ասպուածակերպ մեր Մայր Եկեղեցին ու Սուրբ Էջմիածնէն:

Այս ատիշով մեր պահաքանքն ու աղօթքն է, որ մեր հայրերուն Տերը հասպար, անսաւան և պայծառ պահէ Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածինը: Առողջ և արեւադր օրեր պարզեն: Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորչի արժանաւոր յաջորդին՝ Ամենայն Հայոց մեր սիրեցեալ Հայրապետին, շնորհենով առաւել իմասպութիւն և կորով, առաջնորդելու, ընդ երկար աւուրս, իր ժանաւոր հօգոր ի Հայասքան, յԱրցախ և ի Սփիտոս աշխարհի:

Թող Տերը շնորհէ նաև բոլոր Իր սպասաւորներուն առողջ և յարագեւութեան կամք և ոգի, որպէսզի համբերաքարութեամբ և հասպար հաւաքքով կարենան առաջնորդել ի ըրենց յանձնուած բանաւոր հօգերուն հոգեւոր և ազգային կեանքը, առաջնորդելով, այս աշխարհի մէջ, անոնց հայեացը դէպի Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածին և Մայր Հայրենիք, և անոնց հոգեւոր կեանքին մէջ՝ անոնց հոգիները դէպի աղքիւրը ճշմարգութեան, Ասպուծոյ մխուրին և մեր Տիրոջ՝ Յիսուսի Քրիստոսի Փրկարար և Յափիւնական Կեանքին, շնորհը ուղարկու Հոգուն Սրբոյ, ընդ որում Օրինեալ էք, յափիւնանս յափիւնից, ամէն: